

POLİTİKA VE ÖTESİ

MEHMED KEMAL

Cemal Bingöl'ün Sergisi

Cemal Bingöl'ü bizlere, 1940'lı yıllarda, ilkin Vedat Nedim Tör tanıttı. O yıllara değin Cemal Bingöl adlı bir resim öğretmeni bilmediğimiz gibi, bir ressamı da bilmezdik. Cemal Bingöl, bu Doğu Anadolu'nun yağız çehreli delikanlısı, üstat Eşref Üren'in de dediği gibi *"Şimdilerde adeta moda haline gelen çocuk resimlerine ilk eğilendir."* Sadece ilk eğilen değil, ilk el koyandır da.

Posta Caddesi'nin küçük meyhanelerinde tanınmış ressamlarla içer, sohbet ederken birdenbire ortaya Cemal Bingöl çıkıvermişti. O zamanki iktidar organı Ulus gazetesinde Vedat Nedim Tör, *"Bir Resim Öğretmeni"* diye onun romanını yazmaya başlamıştı. Bu resim öğretmeni Cemal Bingöl'dü. Yozgat Ortaokulu'nda öğrencilerinin yaptıkları resimlerden bir sergi oluşturmuş, bunu başkentte sergilemişti. O yıllarda büyüklerin yaptıkları resimlere değer verilmiyordu ki, çocukların resmi değer kazansın!.. Sergi sanırım ilkin İngiliz Kültür Merkezi'nde açıldı. Umulduğundan çok ilgiyle karşılandı. Sadece Türkiye'de değil, İngiltere'de de İngiliz dergi ve gazeteleri serginin sözünü ettiler. Sanat yazarı Herbert Read bir makale yazdı. Sonunda sergi Londra'ya gönderildi, orada da izlendi. Cemal yurt içinde ve yurt dışında tanındı, övüldü, sevildi. Cemal'in yerine bir başkası olsa koltuklarının kabartısından geçilmezdi. Oysa Cemal her zamanki tevazuu içinde, sade, vakur, sessiz gene şarabını yudumladı, aramızda göründü. Bu halinden ötürü Cemal Bingöl'ü her zaman sevmişimdir. Cemal Bingöl'ün yaşam çizgisini öğretmeni Eşref Üren'den öğrenelim:

"Ben onu Erzurum Muallim Mektebi'nde tanıdım. Halef selef olduğum rahmetli Büyük Saim'in (Özveren) olduğu kadar, benim de öğrencilerimden. Sonra, o yıllardaki adıyla Gazi Öğretmen Okulu'nu bitirip Paris'e gitti. André L'Hote ustadan feyz aldı."

Anımsadığım kadarıyla önceleri figüratif resimler, desenler yapan Cemal Bingöl, bir gün baktık ki nonfigüratif, soyut resimlere eğiliyor. Bir şey diyemezdik, bildiği vardı. Bir süre de halk şairlerinin şiirlerinden, dizelerinden aldığı resimlemeye başlamıştı. Bahçelievler'deki atölyesinde bunları görmüştüm.

Bir dönem de geldi, Cemal aldı başını çekip gitti. Kimse ile ilgilenmiyordu resimden başka. Çoluk çocuk, eş dost kimse umurunda değildi. Böyle bir dönemi ne kadar yaşadı bilemeyeceğim. Herhalde bıktı, peşine düştüğü düştene de usandı ki, yeniden aramıza karıştı.

Ankara'dan ayrılalı uzun yıllar geçti. Cemal'i gidip geldiğim de göremiyordum. Hafif bir rahatsızlık geçirdiğini öğrendiğimde çok üzüldüm. *"Resim yapıyor mu?"* diye sorduklarım yaptığını söylediler. Resimsiz Cemal düşünülemezdi.

Son Ankara'ya gittiğimde Cemal'i Yenişehir'de bir lokantada yemeğini yerken gördüm. Sarıldık, sarmalaştık. Elini gösterdi, eski günleri anımsatan birkaç söz söyledi. Kibele Sanat Galerisi'nde retrospektif sergisini açmıştı, gelip görmemi istedi. Ben de *"gelirim"* dedim. Gerçekten gitmeye davrandım. Ancak Ankara'nın trafiğini çoktan unutmuştum. Ben İstanbul yolculuğuna yönelmişken, Maltepe'den geçeceğiz, orada Kibele'yi bulacağım, arabayı park edip, ayaküstü birkaç söz edeceğim sanıyordum. Öyle bir yola girdik ki, değil Maltepe, Demirtepe, kendimizi Yenimahalle'den ötelerde İstanbul yolu üzerinde, kilometrelerce ötede bulduk. Arkadaşlara, *"Geri dönelim, ben Cemal'in sergisine gideceğim"* diyemezdik. İçimizde bir arkadaş vardı ki bir an önce İstanbul'a kavuşmak telaşında idi. Sergiyi göremedim, ama gönlüm Cemal Bingöl'le beraberdir. Kültür Bakanlığı bir plaket vermiş, kültürle ilgili bakanlardan biri sergiyi açmış. Bunlar Cemal için sevindirici, gönendirici olaylardır. Zaten Cemal'i çıkışından bu yana resmi görüş hep benimsemiştir. Son sergisinin de böyle oluşu onun için bekleneni bulmadır sanıyorum.

Sergisini göremedim, ama sağlığına kavuşmasını, gene bize büyük boyutlu çıplaklar yapmasını dileyelim. Şu ölümlü dünyada elden başka ne gelir?

